

Tilannekatsaus työsuunnitelmaan vastuullisen liiketoiminnan osalta 2018–19

29.11.2018/TEM/LP&UM/KW&AB

Toimenpide	Tilanne	Seuraavat askeleet
1.Työ kansainvälisissä järjestöissä ja EU:ssa		
EU		
Ministeriöt osallistuvat aktiivisesti eri asiantuntijakokouksiin ja koordinoivat kantoja asiaankuuluvasti.	Toimitaan linjauksen mukaisesti. Ministeriöiden välinen yhteistyö on jatkunut aktiivisena.	Jatkuvaa toimintaa.
Suomen EU-puheenjohtajakaudella vastuullisuutta ja erityisesti yritykset ja ihmisoikeudet -teemaa tuodaan esiin soveltuvissa asiantuntijakokouksissa.	Selvitetään soveltuvaa asiantuntijakokousta, sen ajan-kohtaa ja paikkaa.	Alustava varaus tehty UM-toimesta Brysseliin mahdollisen tilaisuuden järjestämiseksi syksyllä 2019 (tbc).
OECD		
Lisätään OECD-ohjeiden tunnetuksi tekemistä niin, että TEM järjestää yhdessä yhteiskunta- ja yritys vastuun neuvottelukunnan kanssa vuosittain, kiertävällä vuorolla tilaisuuden OECD-ohjeista, jonka teema räätälöidään kulloinkin vuorossa olevan jäsenen verkoston tarpeiden mukaan. (päävastuutaho: TEM)	Pidetty esitelmä OECD-ohjeista valtioneuvoston kanslian omistajaohjauksen vastuullisuusseminaarissa 14.11.2018.	Seuraava taho neuvottelukunnasta? Osin esillä seminaarissa 3/2019 (katso alla).
TEM käännettää OECD:n yleisen asianmukaisen huolellisuuden ohjeen suomeksi ja järjestää yhdessä UM:n kanssa julkaisutilaisuuden	Ohje käännetetty, käännöstä tarkistetaan, taitto.	Julkaisu seminaarissa 3/2019.

käännöksestä, jossa ohjeistoa tehdään tunnetuksi. (päävastuutaho: TEM)		
Kansallisen yhteyselimen toiminnan kehittämisen osalta ehdotetaan tehtäväksi toimintaohjeet ("Terms of Reference") neuvottelukunnan jäsenille. Tällainen yhdessä sovittava toimintaohje selkeyttäisi neuvottelukunnan jäsenten tehtäviä ja vastuita ja auttaisi perehdyttämään uusia neuvottelukunnan jäseniä yhteyselimen toimintaan. (päävastuutaho: TEM)	Tarve jäi epäselväksi?	
Lisäksi ehdotetaan, että valituksia koskevan menettelytapaohje käydään läpi neuvottelukunnan kanssa ja tehdään tarvittavat päivitykset menettelytapaohjeeseen. (päävastuutaho: TEM)	Läpikäynti käynnissä.	
YK		
Suomi tekee tänä vuonna OHCHR:lle paneeliehdotuksen, ja mikäli paneeli toteutuu, sen yhteyteen harkitaan lounaspussi- tai muuta tarjoilua. OHCHR:lle tehtävien paneeliehdotusten määräaika on 25.5.2018. (päävastuutahot: UM & TEM)	OHCHR ei hyväksynyt Suomen tekemää paneeliehdotusta sellaisenaan, mutta ehdotti sen sijaan snapshotesitystä, joka pidettiin 27.11.2018. Suomi järjesti lisäksi iltavastaanoton ja puhui sessioissa Trends and challenges in promoting business respect for human rights in "Western Europe and Others" region ja Are States making progress on the UNGPs: Part 2 – national action plans on business and human rights.	Vuoden 2019 Business and Human Rights -forumiin osallistumisen suunnittelu keväällä 2019.

<p>YK:n uuden sopimusinstrumentin osalta koor- dinoidaan Suomen kannat, seurataan ja vaiku- tetaan neuvotteluihin Genevessä. (päävastuu- tahot: UM, TEM)</p>	<p>Lausuntokierros järjestetty UM/OIK-40 toimesta ja edus- kuntaa informoitu lokakuussa 2018 (UTPJ 25/2018 vp).</p>	<p>Vaikutetaan EU:n kannanmuodostukseen neu- voston ihmisoikeustyöryhmän ja Geneven EU- koordinaatioiden kautta.</p>
<p>ILO</p>		
<p>Selvitetään, miten saataisiin rakennettua siltaa YK- ja OECD-työn sekä ILO-työn välille. Tässä yhteydessä tarkastellaan erityisesti mahdolli- suuksia, joilla voitaisiin tukea esimerkiksi työ- suojelun kehittämistä kohdemaissa. (päävas- tuutahot: TEM & UM)</p>	<p>ILO kutsutaan vuoden 2019 seminaariin ja keskusteluja jatketaan.</p>	<p>Vierailu ILO:on keväällä 2019.</p>
<p>2. Yritykset ja ihmisoikeudet -sidosryhmävuoropuhelu</p>		
<p>Jatketaan helmikuussa julkaistun Human rights impacts of own operations: insights for due di- ligence -asiakirjan hyödyntämistä, esimerkiksi järjestämällä muutamia tilaisuuksia tietyistä asiakirjan teemoista. Lisäksi selvitetään, onko tarpeita (esimerkiksi jonkin teeman ympärillä) jatkaa konkreettisiin tavoitteisiin tähtäävää si- dosryhmävuoropuhelua. (päävastuutahot: TEM & UM)</p>	<p>Asiakirja on saanut hyvää palautetta eri sidosryhmiltä.</p>	<p>Toistaiseksi ei ole tullut ilmi jatkotarpeita. Hyö- dynnetään osin OECD-seminaarissa 3/2019.</p>
<p>Järjestetään konfliktimineraaleja ja alkuperä- maavarmennukseen liittyen myös puutavaran</p>	<p>Konfliktimineraaliseminaari järjestetty 5.11.2018, 58 osallistujaa. Tilaisuudesta julkaistu TEM:n uutiskirjejuttu</p>	<p>Ei seuraavia askelia tällä erää.</p>

<p>tuontia koskevaa FLEGT-lupajärjestelmää koskeva tilaisuus, jossa esitellään ja keskustellaan tulevasta konfliktimineraalisäätelystä ja laajemmin vastuullisesta mineraalihankinnasta sekä FLEGT-lupajärjestelmästä. (päävastuutahot: TEM & UM)</p>	<p>(ks. https://temkirjeet.sst.fi/messages/view/556/0/be12a9612b4b196bdfb514b037ef39ec).</p>	
<p>Osallistutaan asiantuntijapanoksella hollantilaisten ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean järjestämään seminaariin yritykset ja ihmisoikeudet -sidosryhmävuoropuhelusta. Tavoitteena on vaikuttaa kansainväliseen keskusteluun tuomalla esiin Suomen kokemuksia asianmukaisen huolellisuuden sidosryhmäkeskusteluista. (päävastuutahot: TEM & UM)</p>	<p>TEM osallistui 30.11. seminaarissa paneeliin ”Agro-food sector and global value chains”, jossa kerrottu päivittäistavarakaupan pyöreästä pöydästä ja sidosryhmävuoropuhelusta asianmukaisen huolellisuuden osalta laajemmin.</p>	<p>Ei seuraavia askelia tällä erää.</p>
<p>Järjestetään keskustelutilaisuus ihmisoikeus- haasteista Suomessa: mahdollisia teemoja ovat esimerkiksi monimuotoisuus, esteettömyys, syrjimättömyys tai työperäinen hyväksikäyttö. (päävastuutaho: TEM)</p>	<p>Kesken.</p>	
<p>3. Yritykset ja ihmisoikeudet -koulutus</p>		
<p>Jatkossa yrityksille suunnattu yritykset ja ihmisoikeudet -koulutus toteutetaan hankintana. Hankittavan koulutuksen tarkoituksena on tarjota yrityksille kattava tietopaketti YK:n periaatteista ja niiden viemisestä käytäntöön. Koulutuksessa tullaan myös hyödyntämään</p>	<p>Hankinnan valmistelu työn alla. Myös UM pohtii mahdollisen ihmisoikeuskoulutuksen hankintaa erityisesti kehitysyhteistyövaroja vastaanottaville yrityksille.</p>	

OECD:n toimialakohtaisia ohjeita. (päävastuutaho: TEM)		
Osana julkisille rahoitusinstrumenteille suunnattua koulutusta (ks. seuraava kohta) järjestetään yrityksille, virkamiehille ja kansalaisjärjestöille lyhyitä koulutustilaisuuksia yrityksistä ja ihmisoikeuksista. Näiden koulutusten teemasällöt tarkentuvat myöhemmin. (päävastuutahot: UM; TEM)	Virkamiehille järjestetty koulutus 25.9.	Toimittajan kanssa käynnissä keskustelut seuraavien tilaisuuksien järjestämisen ajankohdasta.
4. Valtion ja yritysten välinen toiminta		
[Liityen SHIFT-hankeeseen:] Jatketaan neuvotteluja toimittajan kanssa siitä, mihin ajankohtaan hankkeeseen sisältyvät yleisötilaisuudet sijoittuisivat ja millä fokuksella. (päävastuutaho: UM)	Toimittajan kanssa käynnissä keskustelut seuraavien tilaisuuksien järjestämisen ajankohdasta.	Alustavan suunnitelman mukaan seuraavat vierailut toteutetaan 03/2019 ja 05/2019. Näillä näkymin yleisölle avoin seminaari voitaisiin järjestää 3/2019 vierailun yhteydessä.
Huomioidaan vastuulliseen liiketoimintaan liittyvät kysymykset vienninedistämismatkoilla muun muassa laatimalla taustoitusta matkoille (muistiot ja osallistujien briiffaus) sekä tarpeen mukaan muiden toimenpiteiden kautta. (päävastuutaho: UM)	Toteutetaan, esimerkkejä viime aikaisista matkoista Thaimaa/Lintilä, Indonesia/Virolainen, Intia/Virolainen.	Jatketaan. Uusitaan vastuullisen liiketoiminnan taustamuistioiden sapluuna keväällä 2019.
Selvitetään ihmisoikeuksiin ja vastuullisuuteen liittyvien periaatteiden tai ohjeistuksien val-	Business Finland sisällytetty osaksi laajempaa aloitetta, Education Finlandin kanssa ei toistaiseksi ole edetty. OKM:n kanssa tulisi asiasta keskustella.	

mistelua laajemmin Business Finland - ja mahdollisesti Education Finland -toimintaa tukemaan. (päävastuutaho: UM)		
Liitetään vienninedistämismatkojen materiaaleihin esittely OECD:n toimintaohjeista ja Suomen odotuksista ulkomailla tapahtuvaa yritystoimintaa kohtaan. (päävastuutahot: UM & TEM)	Toteutetaan vastuullisen liiketoiminnan taustamuistio sapluunan uudistamisen yhteydessä.	
Maakohtaisten vastuullisuusmuistioiden julkaisemista jatketaan ja olemassa olevia muistioita päivitetään tarpeen mukaan. (päävastuutaho: UM)	Jatketaan.	
Julkiset hankintojen osalta hyödynnetään kestävien ja innovatiivisten hankintojen hanketta sosiaaliseen vastuullisuuteen liittyvien näkökohtien edistämiseksi. (päävastuutaho: TEM)	<p>KEINO on tehnyt hankintaosaamisen kartoitusta kyselyllä, jossa ollut myös oma kohtansa sosiaaliselle vastuulle. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty osaamisen kehittämisen toimenpiteiden tarkemmassa määrittelyssä syksyllä.</p> <p>KEINO on myös keskustellut SIEPP-hankkeen kanssa eli Helsinki, Vantaa ja THL yhteisen tilaisuuden järjestämisestä Hankinnoilla työllistämisen -teemasta. Tulemme 1.11.2018 kutsumaan koolle teemasta kiinnostuneita hankintayksiköitä ja keskustelemme yhteisistä kehittämistarpeista. Tavoitteena on, että yhdessä KEINOn ja SIEPP-hankkeen voimin saisimme levitettyä kansallisesti toimintamallia.</p>	

5. Kestävän kehityksen tavoitteet/kehitysmaa-liiketoiminta		
Järjestetään aiheesta keskustelutilaisuus ja integroidaan yhdistämistä myös yrityksille suunnattuun yritykset ja ihmisoikeudet -koulutukseen. (päävastuutahot: TEM & UM)	Integroitu SDG-näkökulmaa SHIFT-hankkeen yritykset ja ihmisoikeudet -koulutukseen. VNK:n kanssa käyty keskustelua mahdollisesta yhteistyöstä liittyen liike-elämä ja ihmisoikeudet tematiikkaan.	
6. Rahoitus		
Pohditaan mahdollisuuksia ja tarkoituksenmukaisuutta tukea myös ulkomaisia kansalaisyhteiskunnan toimijoita yritysvastuu/yritykset ja ihmisoikeudet -teemaan liittyen. (päävastuutaho: UM)	Rahoitushaku avataan 02/2019, mutta pääfokus tulee olemaan ihmisoikeuspuolustajatyön tukemisessa. Toistaiseksi määritellään haun tarkkoja teemoja.	
Selvitetään myös tarvetta erillisohjeelle kehitysyhteistyövaroja hakeville yritystoimijoille ihmisoikeusperustaisuudesta kehitysyhteistyössä. (päävastuutaho: UM)	Finnfundilla on jo vastaavanlainen työkalu kehitteillä, selvitetään ensin Finnfundin ohjeen hyödyntämismahdollisuutta ennen muiden ohjeiden kehittämistä.	
7. Vastuullisuusraportointi		
Mikäli muilta hankkeilta jää aikaa, TEM päivittää vastuullisuusraportoinnin ensikertalaisille suunnatun oppaan.	Toistaiseksi tähän ei ole ollut resursseja.	